

УДК 341.9

М. І. Смешко

аспірант кафедри міжнародного права
Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

КЛАСИФІКАЦІЯ СТАТУСУ МІГРАНТІВ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

У статті проведено аналіз сучасного категорійного апарату, що сформувався у міжнародному праві при визначенні статусу мігранта. Наводяться ключові фактори, що впливають на ідентифікацію міжнародного мігранта на основі аналізу основних міжнародно-правових актів та рекомендацій у сфері міжнародної міграції. Відображаються неоднозначність понять «міжнародна міграція» та «міжнародний мігрант» у міжнародному праві. Запропоновано класифікацію статусу мігрантів за типом, видом та формою, часовим критерієм, за критерієм перетину державного кордону та за моделями реагування держав на міжнародні міграційні потоки. Пропонується розглянути основні моделі взаємодії держав з міжнародними міграційними потоками. Розглядаються особливості критеріїв при ідентифікації міжнародних мігрантів у різних державах світу.

Ключові слова: міжнародний мігрант, міжнародна міграція, вимушена міграція, добровільна міграція, класифікація статусу мігрантів, мігрант, статус мігранта.

Постановка проблеми. Число міжнародних мігрантів – осіб, що живуть у країні, іншій, ніж країна, в якій вони народилися, – досягло 244 мільйонів у 2015 році, що на 71 мільйон або 41% більше, ніж у 2000 році. Економічні, соціальні та екологічні фактори, а також політична нестабільність будуть і далі впливати на глобальні тенденції в області міграції. У той же час, світ є свідком найвищого за десятиліття рівня примусового переміщення. Понад 40 млн. осіб перебувають у положенні вимушених переселенців всередині країн, а кількість біженців і людей, що шукають притулку, перевищила 20 мільйонів.

Статистика свідчить, що на сучасному етапі життя Людства міжнародна міграція перебуває не лише у соціально-економічному просторі міжнародної спільноти, а й містить різноманітні та складні міжнародні зв'язки між соціально-психологічною, етнографічною, нормативно-правовою, політичною сферами. Саме під впливом всіх факторів формуються міжнародні міграційні потоки, які не можна назвати однозначними ні по своїй суті, ні за змістом. Попри наявність таких стабільних правових інститутів, як паспортні режими, імміграційні закони, діяльність міжнародних

організацій у галузі становлення і регламентації правового статусу мігрантів, єдиної, загальноприйнятої й сталої міжнародно-правової бази для регулювання переміщення людей через національні кордони наразі не існує.

Наприклад, у міжнародному праві досі немає чіткого уявлення про правовий статус деяких міграційних груп, таких, наприклад, як екологічні біженці. Це призводить до збільшення масштабів нелегальної міграції, яка негативно впливає не лише на самих мігрантів, що залишаються абсолютно незахищеними, але і на макроекономічні показники держав, до яких спрямовуються потоки нелегальних мігрантів. У сучасній науці міжнародного права теоретичне узагальнення проблем міжнародної міграції має фрагментарний характер, що пов'язано з відсутністю повних і достовірних даних про мігрантів, міграційні потоки і процеси. Складність полягає також у тому, що у сучасному понятійному апараті відсутнє єдине уявлення про міжнародну міграцію як наукову категорію.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вважаємо за необхідне виділити науковців, що займаються дослідженням міжнародної міграції. Так, швейцарський науковець Р. Перручоуд пропонує своє визначення поняття «міжнародна міграція»,

акцентуючи увагу на суб'єктному складі міграції, а саме біженці, переміщені особи і економічні мігранти. Отже, «міжнародна міграція» – це переселення людей, які покидають країну свого походження або постійного місця проживання, в іншу країну тимчасово або постійно [8]. Дане визначення розширює поняття «міжнародна міграція» шляхом включення у нього тимчасово і постійно прибуваючих мігрантів. Однак слід зазначити, що воно не містить положення про правовий статус мігрантів.

Білоруський юрист Л. А. Васильєва вважає міграцію складним транснаціональним явищем та одним з найважливіших індикаторів відображення етнополітичних і соціально-економічних процесів, що відбуваються у суспільстві. Але чіткого визначення міграції не дає, хоча аналізує понятійний апарат в області міграції, концентруючись на позиціях демографів, соціологів та політологів [10].

Слід зазначити також визначення, яке наводить Т. М. Юдіна у своєму словнику основних термінів, що пов'язані з міграцією. «Міжнародна міграція» – міграція населення між країнами, пов'язана зі зміною постійного місця проживання та громадянства або з перебуванням у країні в'їзду-виїзду, що має довгостроковий (за рекомендацією ООН для статистичного обліку – понад 1 року), сезонний або мятниковий характер. Головною відмінністю міжнародної міграції населення у порівнянні з внутрішньою міграцією є факт перетину людьми державного кордону [9].

Свою класифікацію та визначення поняття «міжнародна міграція» пропонують науковці С. А. Триканова та А. М. Суховий у книзі «Міграція в Європі та її наслідки». Потрібно зауважити, що авторами не береться до уваги ряд важливих моментів, що стосуються правового статусу міжнародних мігрантів [2]. Також дослідженнями міжнародної міграції займаються такі науковці, як І. В. Івахнюк [3], З. І. Зайцева та Н. Ю. Ротар [17].

Мета статті. Відсутність чіткого уніфікованого поняття «міжнародна міграція» ускладнює роботу з точного виявлення осіб, що є міжнародними мігрантами, та не дозволяє встановити їхній правовий статус, що робить їх вразливою групою

населення. Це ускладнює не тільки діяльність із виявлення масштабів міжнародної міграції, а й зв'язок із захистом правового статусу мігранта, оскільки досі чітко не встановлено хто підпадає під категорію міжнародного мігранта. Дана стаття ставить за мету класифікувати статус мігрантів. Така класифікація дозволить виділити коло суб'єктів, які мають буди ідентифіковані з боку міжнародної спільноти, що дозволить закріпити їхній правовий статус у міжнародному праві.

Виклад основного матеріалу. Феномен міжнародної міграції населення є складним і багатогранним процесом, в якому чітко виражені правові, політичні, економічні та соціальні детермінанти. Слід зазначити, що ні під впливом зусиль ООН, ні без них, у сфері міжнародної міграції так і не встановилось єдиного наукового і правового визначення поняття «міжнародна міграція» та статусу «міжнародний мігрант» [2].

Під статусом розуміється правове становище людини, що відображає його фактичний стан у взаємних правовідносинах з іншими людьми, державою і суспільством. У широкому (системному) плані правовий статус можна розглядати як сукупність основних правових принципів і цінностей, природних та набутих прав, свобод та обов'язків, законних інтересів, правособ'єктності, відносин громадянства, юридичних гарантій, в тому числі заходів захисту та юридичної відповідальності. Потрібно наголосити, що при визначенні статусу особи, насамперед потрібно розуміти сферу дії і структуру правової системи, в якій він буде розглядатись. У цій статті розглядається статус у системі міжнародного права, який містить, крім внутрішньодержавних права, свобод, обов'язків і гарантій, вироблені міжнародним співтовариством та закріплені у міжнародно-правових документах.

Першою спробою уніфікувати поняття та зафіксувати статус «міжнародний мігрант» зробила ООН з прийняттям у 1953 році «Рекомендації по покращенню міжнародної статистики міграції». При визначенні статусу «міжнародний мігрант» основний акцент був зроблений на виокремленні тимчасових мігрантів та відвідувачів за

різницею їхньої мети та часу перебування. Тимчасові мігранти – це особи, які не є постійними жителями, що мають намір виконати оплачувану роботу у період до року або менше у країні їх перебування, а їхніх утриманців слід кваліфікувати, як відвідувачів [3].

Втім, у самому документі зазначалося, що «відмінності між країнами по тяжкості і географічній природі кордонів, масштабів міграції, національному законодавству, які можуть застосовуватися до контролю за міграцією, та інші фактори не дозволяють сформулювати набір навіть мінімальних стандартів, які всі країни могли б повністю і негайно застосувати» [4].

Саме тому у 1976 році було проведено нове дослідження ООН, результатом якого стала «Рекомендація по статистиці міжнародної міграції» [3]. У цьому документі поняття «міжнародний мігрант» було вирішено визначати за критерієм отримання особою посвідки на постійне проживання у країні її перебування. Однак основна складність цього критерію полягала у національному законодавстві різних країн, що по різному визначають умови надання посвідки на постійне проживання. Саме тому визначення поняття «міжнародний мігрант» за цим критерієм не знайшло широкого кола прихильників, через що було відкинуте [5].

Останній етап розробки рекомендацій щодо впровадження уніфікованого підходу до визначення осіб міжнародних мігрантів і вдосконалення системи збору даних з міжнародної міграції був зроблений МОП у формі масштабних досліджень по трудових мігрантах, що здійснювалось у 22 країнах протягом 1994–1995 рр. На підставі ретельного аналізу концепцій міжнародної міграції, які існують у різних країнах, МОП була проведена оцінка масштабів сучасної міжнародної міграції та стану міграційної статистики. Саме завдяки цьому було вироблено найбільш узагальнене визначення терміну «міжнародний мігрант», що міститься у «Рекомендації Організації Об'єднаних Націй по статистиці міжнародної міграції 1998 року» [6].

У даному документі під «міжнародним мігрантом» розуміється «будь-яка особа, яка змінює країну свого звичайного про-

живання. Країна звичайного проживання людини – це країна, в якій людина живе, тобто країна, в якій він має місце для проживання, де він проводить щодобовий час відпочинку. Тимчасові виїзди за кордон для відпочинку, на канікули або у відпустку, для медичного лікування або релігійного паломництва не тягнуть за собою зміни країни постійного проживання» [7].

У свою чергу відокремлюється поняття «міжнародного мігранта» від «міжнародного відвідувача», що означає «будь-яку особу, яка здійснює подорож у будь-яку країну, яка не є країною його/ її звичайного місця проживання і знаходиться за межами його/ її звичайного середовища, на термін, що не перевищує 12 місяців, і головною метою поїздки якого не є заняття діяльністю, оплачуваною з джерела у відвідуваній країні» (пункт 29 Рекомендації ООН по статистиці міжнародної міграції 1998 року). Категорія міжнародних відвідувачів включає туристів (ночуючі відвідувачі) та одноденних відвідувачів (відомі також як «екскурсанти») (пункт 30 Рекомендації ООН по статистиці міжнародної міграції 1998 року) [7].

По-перше, потрібно класифікувати *статус мігрантів за терміном перебування* (часовий критерій) особи в іноземній країні. Зазвичай така міграція має трудовий або навчальний характер.

– «*довгострокова міграція*» (більше як 1 рік) – визначається у кожній країні своїми національними актами [7].

– «*короткострокова міжнародна міграція*» визначається як прибуття особою у країну, яка не є країною його/її звичайного проживання, на термін принаймні три місяці, але менш як один рік (12 місяців), за винятком випадків прибуття у цю країну з метою відпочинку, проведення відпустки, відвідування друзів і родичів, у справах, для лікування або релігійного паломництва. Для цілей статистики міжнародної міграції країною звичайного проживання короткострокових мігрантів вважається країна призначення протягом того часу, який вони у ній проводять. Особи, які переїжджають на термін менше ніж три місяці, наприклад, туристи, вважаються «візитерами», але мігрантами вони не вважаються [7].

– «маятникова міжнародна міграція» означає тимчасову трудову міграцію, що пов'язана із щоденним або щотижневим пересуванням через державний кордон до місця роботи і поверненням у країну постійного проживання (наприклад, прикордонні робітники). За рекомендацією ООН статистикою міжнародної міграції не враховується [11].

– «сезонна міжнародна міграція» – тимчасовий виїзд, в'їзд трудових мігрантів на сезонні (сільськогосподарські, будівельні та т. д.) роботи [11].

По-друге, слід виділити класифікацію статусу мігрантів за **критерієм перетину державного кордону**:

– «внутрішня міграція» – це переміщення населення у межах однієї країни.

– «зовнішня міграція» – за територіальним охопленням включає міжконтинентальні та внутрішньоконтинентальні переміщення. У свою чергу **зовнішня міграція** поділяється на:

– «еміграцію» – виїзд працездатного населення з країни перебування для довгострокового чи постійного проживання в іншу країну.

– «імміграцію» – в'їзд робочої сили у країну з-за кордону (на постійне або тривале проживання для навчання, працевлаштування або з метою втечі від дискримінації, переслідувань тощо).

Згідно з цією класифікацією потрібно визначити поняття «міграція» як просторову активність (переміщення) індивіда, спрямовану на опанування ресурсів на новій території і пов'язану зі зміною постійного місця проживання [2].

У свою чергу, *статус мігрантів* також може класифікуватись за **типом** відповідно до різних факторів причинності, що впливають на мотиви міграції:

– «вимушена міжнародна міграція» – міграція, що має вимушений, раптовий характер, обумовлений загрозою для життя мігрантів у результаті стихійних лих, військових дій чи переслідувань з політичних причин, національною ознакою і т. д. Може мати тимчасовий або постійний характер. Включає такі категорії мігрантів, як біженці, вимушені переселенці, особи, які шукають притулку [12];

– «добровільна міжнародна міграція» – міграція, рішення про яку приймається людиною вільно і добровільно; в основі її лежать найчастіше економічні, психологічні, сімейні та ін. мотиви. Може мати тимчасовий або постійний характер. Часом здійснюється за підтримки держави (наприклад, при освоєнні нових територій) [12].

Статус мігрантів класифікується за наступними **видами**:

– «економічна міграція» – добровільна, в основі якої лежать економічні міркування та яка містить наступні види міграції: постійну, сезонну, маятникову, деякі форми епізодичної міграції, наприклад, іммігранти-інвестори. Особливою формою економічної міграції є нелегальна міграція [15, с. 89];

– «трудова міграція» є більш вузьким поняттям, ніж економічна, точніше, виступає її складовою частиною. Як вже було сказано, визначальною ознакою трудової міграції є продаж мігрантом своєї робочої сили у країні в'їзду, при цьому зміна місця проживання не є обов'язковою. Отже, трудова міграція є сутнісною характеристикою постійної і короткострокової міграції, якщо вона пов'язана з працевлаштуванням у країні перебування [15, с. 77];

– «політична міграція» – зазвичай люди, які мігрують з політичних причин до інших країн, прагнуть отримати статус політичного біженця, що виражається не тільки в юридичному статусі особи, але також у політичній позиції держави, яка надає такий статус;

– «екологічна міграція» – відбувається через виникнення певної екологічної катастрофи, що створює реальну загрозу життю та здоров'ю людей, які проживають на даній території, що змушує їх мігрувати на більш безпечні території. Такий вид міграції є вимушеним [13];

– «воєнна міграція» – вид міграції, що спричиняється військовими діями на території проживання людей, через що вони змушені мігрувати у пошуках безпечного місця задля захисту свого життя та здоров'я;

– «репатріація» – вид міграції, під час якого колишні біженці або особи, переміщені всередині країни (ЛПВС), стихійно

або організовано повертаються у країну або район свого походження. Вкрай важливо, щоб вони поверталися добровільно і гідно та знаходили на батьківщині хоча б мінімальну фізичну, юридичну та матеріальну безпеку [14, с. 15].

Також слід виділити класифікацію *статусу мігрантів за формами міграційного пересування*:

– «*нелегальна (незаконна) міграція*». Незаконність цієї форми міграційного пересування пов'язана або з порушенням режиму в'їзду (за підробленими документами або нелегальне проникнення через кордон) або з порушенням режиму перебування у країні в'їзду (перевищення дозволеного терміну перебування, нелегальне працевлаштування). Як правило, метою незаконних мігрантів є незаконне працевлаштування [9];

– «*легальна міграція*» – це міграція, при якій існує наявність відповідного дозволу проживання на певній території. Як правило, якщо йдеться про міграцію робочої сили, такий дозвіл обмежений часом та видом або галуззю зайнятості. Зазвичай, під таким дозволом розуміється віза приймаючої країни або посвідка на постійне місце проживання;

– «*напівлегальна міграція*» – це вид міграції, коли особи, що в'їжджають до якоїсь країни на законних підставах, за візою, але з різних обставин відмовляються покинути цю країну і залишаються у ній після завершення терміну, обумовленого в'їзною візою, або прибувають до якоїсь країни легально, а згодом влаштовуються на роботу, маючи при цьому туристичну візу.

Більшість країн світу регулюють міграційні потоки виходячи зі своїх національних інтересів. Як правило, для цього створюються спеціальні державні структури й відповідна нормативно-правова база, тобто створюється система регулювання міграції і реалізується національна міграційна політика.

Під міграційною політикою розуміється комплекс законодавчих, організаційних й інших заходів, спрямованих на регулювання міграційних потоків у національних інтересах. У свою чергу, під міжнародними міграційними потоками слід розуміти число мігрантів, які вчинили переїзд з однієї кра-

їни в іншу протягом певного часового інтервалу (періоду часу), як правило, одного року, або число подій міграції, що мали місце між двома країнами за той же період часу. Регулюванню можуть піддаватися в'їзд і виїзд із країни, процедури надання громадянства й інших статусів, процес використання іноземної робочої сили, процедури надання соціального захисту мігрантам, питання надання притулку [17].

Саме тому є доцільним класифікувати *статус мігрантів* за основними **моделями взаємодії держав з міжнародними міграційними потоками**, відповідно до яких держава може реагувати на міжнародні потоки мігрантів:

– «*модель повного виключення*» – означає запобігання в'їзду іммігрантів у країну. Хоча деякі країни намагалися це робити, але ніхто з них не досяг успіху у виконанні такого завдання. Глобалізаційні процеси виявилися більш потужними, ніж міграційна політика окремих країн.

Однак три інші моделі мають вплив на різні сторони інституційного та соціального життя іммігрантів, у тому числі, на політику щодо іммігрантів, возз'єднання родин і права на проживання, трудове ринкове становище, ситуацію з житлом та формування спільнот, соціальну політику і т. д. Розглянемо їх більш детально [16].

– «*Модель диференційного виключення (сегрегація)*» – може бути охарактеризована як ситуація, коли мігранти об'єднані тимчасово до деяких соціальних підсистем і включені тільки у деякі сфери життєдіяльності суспільства (насамперед у ринок праці), але позбавлені доступу до інших сфер. Виняток може бути зроблено через юридичні механізми (відмова у громадянстві або розбіжності між правами громадян і негромадян) або через неофіційні методи (расизм та дискримінація). Для диференційного виключення характерно те, що і уряд, і саме населення країни в'їзду переконані, що доцільний тільки тимчасовий допуск мігрантів, щоб вирішити виникаючі періодично запиту ринку праці або дати тимчасовий захист біженцям.

Розселення мігрантів на постійній основі розглядається як загроза країні. Така ситуація виникає з різних причин, у тому числі: з економічних – як тиск на заробіт-

ну плату і умови праці; за соціальними – як запити щодо соціального забезпечення і поява люмпенізованого шару; по культурним і т. д. (Дана модель широко застосовується в ОАЕ) [16].

– «*Модель асиміляції мігрантів*» – відрізняється від попередньої більш м'якою політикою держав щодо мігрантів. Тут за ціль ставиться, насамперед, створення максимально сприятливих умов для мігрантів задля сприйняття останніми культури країни їхнього перебування. Основна мета – це ідентифікація мігрантів як корінного населення країни. (Дана модель широко застосовується в Японії та містить елементи першої моделі).

Потрібно зауважити, що дана модель веде до повної втрати своєї культури мігрантами. Крім того, дана модель не враховує ставлення місцевого населення до мігрантів і, навпаки, що у свою чергу створює конфлікт та спричиняє неможливість або небажання прийняття культурної ідентичності сторони. Урешті-решт, таке включення мігрантів до культури корінного населення призводить до їхньої маргіналізації [16].

– «*Плюралістична модель*» міжнародної міграції. Остання вважається найсприятливішою для мігрантів. Вона передбачає створення мультикультурного суспільства та вимагає взаємного визнання при прийнятті та створенні культурного розмаїття. Однак, через те, що різні культурні групи продовжують існувати, ризик появи ієрархічної взаємозалежності великий, і це може привести до сегрегації. Плюралізм вимагає від суспільства прийому певної деінституціалізації своєї культури, таким чином звільняючи місце для розвитку різних культур іммігрантів. (Дана модель наразі широко застосовується в Європейських країнах) [16].

Потрібно зауважити, що відповідно до кожної моделі реагування держави на міграційні потоки, практично у кожній державі є свої особливості та критерії у законодавчому плані щодо визначення поняття «мігрант». Зазвичай ці критерії базуються на часі перебування та цілі в'їзду. Наприклад, у Німеччині мігрантом вважається «особа, яка перетинає кордон з наміром влаштуватися у країні», в Японії – «націо-

нальні громадяни і іноземці, які приїжджають з-за кордону», у США – «особи, що в'їжджають у країну безповоротно з метою постійного у ній проживання з подальшим отриманням американського громадянства», в Ізраїлі та Канаді – «особи, що в'їжджають у країну з метою постійного проживання» [16].

Висновки. Отже, класифікація статусу мігрантів за типом, видом, формою міграційного пересування, за критерієм перетину державного кордону, часовим критерієм та моделями реагування держав на міжнародні міграційні потоки, потрібна насамперед задля встановлення кола суб'єктів, що підпадають під поняття міжнародного мігранта. Також на основі даної класифікації надалі можливо буде встановити правовий статус міжнародних мігрантів та проаналізувати коло суб'єктів, що не ідентифікуються сучасним міжнародним правом, але про це вже мова буде йти у наступній статті.

Список використаної літератури:

1. Доповідь Генерального секретаря про міжнародну міграцію і розвитку (A/71/296) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/A_71_296_R.pdf.
2. Триканова С. Миграция в Европе и ее последствия / Светлана Триканова, Анатолий Сухов. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://modernlib.ru/books/a_n_suhov/migraciya_v_evrope_i_ee_posledstviya/read/.
3. Івахнюк І. В. Міжнародна трудова міграція : [посібник] / І. В. Івахнюк // ТЕИС. – 2005. – С. 55-56.
4. Document for the Statistical Commission for the seventh Session New York, 2–13 February 1953. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unstats.un.org/unsd/statcom/sc53.htm>.
5. Report of the Secretary General on the draft recommendation on statistical soft national migration 1976 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unstats.un.org/unsd/statcom/doc76/1976-483-IntMigrationStats-E.pdf>.
6. Итоговый доклад Целевой группы Европейской экономической комиссии Организации Объединенных Наций по анализу оценок международной миграции, рассчитанных с использованием различных

- определений по продолжительности пребывания. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.unecse.org/fileadmin/DAM/stats/documents/ece/ces/2012/7_R_-TF_migration_estimates.pdf.
7. Рекомендации по статистике международной миграции, первое пересмотренное издание 1998 год. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/SeriesM_58rev1R.pdf.
  8. Ежегодник комиссии международного права. – Т. 2. – Нью-Йорк ; Женева : ООН, 1993. – Р. 254 – 259. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/russian/ilc_1993_v2_p1.pdf.
  9. Юдина Т. Н. Миграция: словарь основных терминов / Т. Н. Юдина. – 2007. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.pseudology.org/state/YudinaTN_MigraciyaSlovar2007a.pdf.
  10. Васильева Л. А. Вимушена міграція в Республіці Білорусь: теоретико-правові та організаційні аспекти / Л. А. Васильева. – Мн. : Академія МВС Республіки Білорусь, 2000.
  11. Статистика международной миграции. Обзор определений, источников и практики для специалистов стран Восточной Европы и Центральной Азии. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.unecse.org/fileadmin/DAM/stats/documents/ece/ces/ge.10/2010/mtg5/22.r.pdf>.
  12. Посібник – довідник для трудових мігрантів. Легальна трудова міграція до країн ЄС та попередження порушень трудових прав і трудової експлуатації. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://refdb.ru/look/1823300-pall.html>.
  13. Тимчик Г. С. стаття. викл. кафедри теорії та історії держави і права ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/16372/1/238-242.pdf>.
  14. Защита лиц, находящихся в компетенции УВКБ : [пособие для самообучения] // Управление Верховного Комиссара по делам беженцев Case Postale 2500 CH-1211 Geneva 2 Switzerland/. – С. 15.
  15. Глосарій термінів по міжнародній міграції // Міжнародна Організація по Міграції. – 2005. – С. 77-89.
  16. Юдіна Т. М. Соціологія міграції, академічний проспект / Т. М. Юдіна. – Москва, 2006. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://yanko.lib.ru/books/sociology/yudina-soc_migraciya-a.htm#_Toc181506403.
  17. Зайцева З. І. Державне регулювання трудової міграції в Україні. Ключові проблеми та інструменти вирішення / З. І. Зайцева, Н. Ю. Ротар. – 2010. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/628/1/Zaitceva.pdf>.

Смешко М. И. Классификация статуса мигрантов в международном праве

В статье проведен анализ современного категорийного аппарата, который сложился в международном праве при определении лица мигранта. Приводятся ключевые факторы, влияющие на идентификацию международного мигранта на основе проведенного анализа основных международно-правовых актов и рекомендаций в сфере международной миграции. В статье отражаются неоднозначность понятий «международная миграция» и «международный мигрант» в международном праве. Предложена классификация статуса мигрантов по типу, виду и форме, временным критериям, по критерию пересечения государственной границы и по моделям реагирования государств на международные миграционные потоки. Предлагается рассмотреть основные модели взаимодействия государства с международными миграционными потоками. Рассматриваются особенности критериев при идентификации международных мигрантов в различных странах мира.

Ключевые слова: *международный мигрант, международная миграция, вынужденная миграция, добровольная миграция, классификация статуса мигрантов, мигрант, статус мигранта.*

Smeshko M. Classification of status migrants in international law

The article analyzes the modern category, that is formulated in international law in the determination of migrant. Provides the key factors influencing the identification of international migrants based on the analysis of basic international regulations and guidelines in the field of international migration. The article appears not uniformity of the concepts of "international migration" and "international migrant" in international law. Proposed classification of international migration flows by type and form, given the development of the doctrine of international law in the field of international migration. It is proposed to consider the main models of state interaction with international migration flows. Features and criteria for the identification of international migrants in various countries of the world are noted.

Key words: *International migrant, international migration, forced migration, voluntary migration, the classification of migrant status.*